

Dokumentsamling

Indledende oplæg ved landsdækkende fagforeningsmøde hos Dansk El-Forbund København den 15. juni, indkaldt af LO Storkøbenhavn, LO Region Midtjylland, BUPL Hovedstaden og Byggefagenes Samvirke.

Benedicte Toftegård:

Rapport fra en arbejdsplads

Side 2

Anders Munk:

LO hørte reaktionerne fra neden

Side 5

Jørgen Juul Rasmussen:

Fagbevægelsens situation efter trepartens nedbrud

Side 10

Henrik Herløv Lund:

Udbudsøkonomiens fejltagelser – og alternativet

Side 15

(power point slides)

Redaktionel bemærkning:

Oplæggene er kun meget rå redigerede udgaver af talepapirer og power points-slides fra mødet.

Det har af tidsmæssige årsager ikke været muligt at få Per Olesens, Dansk El-Forbund, velkomst og Eriks Swiateks, PROSA, indlæg med i samlingen. Erik Swiateks indlæg kan fås ved henvendelse til: ers@prosa.dk

Benedicte Toftegård:

Rapport fra en arbejdsplads

Vi er ikke bare vrede, men rasende.

Hvis regeringen skal genskabe tilliden, skal den vende tilbage til det udgangspunkt, som gjorde, at den fik flertal. Det var ikke noget med skattelettelser, men en mere retfærdig fordeling af goderne, en reel indsats mod arbejdsløsheden og en løsning af problemet med de mange, som falder ud af dagpengesystemet. Og det handler om at finde nogen brugbare svar på spørgsmålene: Hvordan får vi igen gjort Danmark til et produktionsland, og hvordan får vi skabt grønne arbejdspladser?

De spørgsmål vil jeg vende tilbage til, men først lidt om fridagene:

Arbejdstid har været et centralt emne på min arbejdsplads de sidste 10 år. Det har handlet om nat- og skiftehold og nedskæringer i bemandingen, spørgsmål der har ført til flere arbejdskonflikter, blandt andet en uge i 2006. Spørgsmålet har også ført til politiske fyringer. Efter lange forhandlinger fik vi en aftale med færre arbejdstimer på nathold, og hvor vi kan vælge at afspadsere vores skifteholdstillæg. Det benytter 75 procent sig af.

Vi har mere end nogensinde brug for hviletid og åndehuller for at kunne klare hverdagen. Det er derfor et paradoks, at en nyvalgt rød regering netop valgte at ville fjerne den hårdt tilkæmpede fritid. Efterlønnen er væk – det er en katastrofe. Selv nu, hvor folk kan gå som 62-årige, har jeg ofte kolleger, som lempes ud af arbejdsmarkedet på langtidssygemeldinger. Der er mange eksempler på, at vi stabler folk op, så de kan gå på arbejde i den sidste tid, inden de skal på efterløn.

Myten om, at vores arbejde ikke længere er nedslidende, holder ikke. For 20-30 år siden havde vi i den grafiske industri problemer med opløsningsmidler, som vi delvis er kommet til livs. Vi havde også nogle steder en lidt for rummelig alkoholkultur. Det kostede på helbredet.

Men for 20-30 år siden var vi væsentlig flere kolleger ved maskinerne. Der var nogen, man kunne spille bold op af og snakke med om opgaverne. Tempoet var væsentligt lavere, vi havde flere pauser og meget sjældent arbejdsdage eller nætter ud over 8 timer. Dengang snakkede vi ikke om stress.

I dag er arbejdspladserne så få, at mange kolleger ofte skal køre flere timer i bil dagligt. Mere end 100 kilometer hver vej er ikke ualmindeligt. Det gjorde man ikke for 30 år siden!

Den ufaglærte bogbindergruppe har trods moderne hjælpemidler stadig tunge løft, ensidigt gentaget arbejde og dårlige arbejdsstillinger. Og over hele branchen er udsikningsløbet i gang: Hvem er mest syg, hvem har sværest ved at lære nyt, hvem vover at sige nej til overarbejde, hvem præsterer mindst, hver bryder sammen og græder af stress – hvem peger flaskehalsen på næste gang, der skal gøres indhug i medarbejderstaben?

Min påstand er, at vores arbejdsliv på mange måder er blevet hårdere, end det var for 20-30 år siden.

Ikke desto mindre har seneste forbundsformand Kim Simonsen senest udtalt, at de problemer, som vi har med natarbejde, brude løses af Arbejdstilsynet.

Det er et tegn på at fagbevægelsens top og politikkerne har været fuldstændig politisk tonedøve i den her sag.

Trepartforhandlinger kan principielt godt været et redskab for at løse vigtige problemer, der ikke er omfattet af overenskomsterne. For vi har brug for uddannelse og for praktikpladser, for at der bliver skabt flere produktionsarbejdspladser i Danmark og en sikring mod at de ledige ikke falder ud af dagpengesystemet.

Det lyder måske sært, men ofte er virkeligheden, at arbejdsgiverne vælger at prioritere lav løn frem for uddannelse og faglig kunnen. De søger i stedet automatisering, som forvandler håndværk til idiotarbejde og de yder ofte modstand mod at give folk fri til kurser.

Også mange kolleger er bange for uddannelse. Mange har dårlige oplevelser fra skolen og reagerer derfor med vrede og angst, hvis de bliver præsenteret for de mindste krav om at skulle flytte sig fra det sted, hvor de har stået i mange år.

Mange steder i industrien skal færre folk være mere produktive. Det sker gennem automatisering. Her bliver manglende udbud af arbejdskraft sgu aldrig problemet.

Nogen steder har man heldigvis erkendt, at der er brug for flere faglærte og mere og bredere viden, der evner at overskue virksomheden og mange processer, så fejl undgås og nedbrud kan forebygges. For viden sikrer, at man kan noget som andre ikke kan: arbejde selvstændigt, tager ansvar og overskue, hvor der skal gribes ind, uden at man behøver stå og vente på en arbejdsleder, der giver ordrer. Det er lige præcis det, vi skal gøre os bedre til!

Men ude hos os får vi ikke lov til det! Vi skal passe vores arbejde og lade ledelsen om at lede, hvad de bestemt ikke altid er lige gode til.

Men der foregår et ressourcespild i hele samfundet af kontrol og bureaukrati. Det har nogle virksomheder fattet, men mange har ikke. Her er den hellige ledelsesret vigtigere, og man mener, det er nemmere at holde skuden kørende ved at presse medarbejderne ned i realløn eller op i arbejdstid, end at udvikle produktionen i samarbejde med de ansatte.

Arbejdsmiljøreglerne er blevet forringet drastisk i ti år med en borgerlig regering. Der er meget, der skal rettes op. Men regeringen skal passe på ikke at lave for meget varm luft. Det er fint med puljemidler til eksperimenter osv., men de, der har mest brug for dem, søger aldrig den slags.

Derfor er der brug for regulær lovgivning, der giver lønmodtagerne nogen rettigheder, der ikke kan fraviges.

Jeg mener, at regeringen og arbejderbevægelsen er alt for forsigtige. Vi savner visioner og projekter for fremtiden – både på den korte og den lange bane.

Det handler ikke om skattelettelser. Det handler om tryghed, sikring af vores rettigheder som lønmodtagere og som arbejdsløse, om mulighederne for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, hvis man er nedslidt, uden at skulle gennem en social deroute. Det samme, hvis man er arbejdsløs: her skal man kunne få den uddannelse, som man har brug for.

Vi skal have et uddannelsesmæssigt løft. Men det skal også handle om, at vi som lønmodtagere gennem vores tillidsfolk og faglige organisationer kan være med til at få indflydelse på virksomhederne. På hvordan medarbejderne bliver inddraget i be-

slutningerne i dagligdagen. Og hvordan vi kan få hånd i hanke med at rentabel produktion ikke bliver outsourcet ud fra kortsigtede udsigter til økonomisk gevinst.

Vi har opbygget et samfund, som giver virksomhederne gode veje, skattemæssige afskrivninger, veluddannede medarbejdere, tilskud til efteruddannelse, børnepasning og hospitaler.

Men virksomhederne har glemt deres pligt til at give noget tilbage til fællesskabet. Eller vi har tilladt dem at se bort fra det alt for længe.

De, som virkelig ønsker at bevare en arbejdsplads, er hverken kapitalfonde eller grådige aktionærer, det er oftest medarbejderne, der har deres udkomme og sociale fællesskab der.

Spørgsmålet er om kaospiloterne i Det radikale Venstre tør være med til at skabe innovation ved at inddrage os medarbejdere på gulvet og vores ideer – ved at give os reel indflydelse.

En rød regerings langsigtede visioner må udfordre selve den måde, man driver produktionsvirksomheder på i Danmark. Der er brug for, at medarbejderne går ind og tager ansvar. Men hvis man skal tage ansvar, skal man også have indflydelse på de vigtige beslutninger. Og man skal have den viden, som gør en i stand til det.

Kort sagt: En langsigtet vision om mere demokrati på arbejdspladser. Det er det bedste udgangspunkt for at bevare velfærdssamfundet.

Benedicte Toftegård er fællestillidsrepræsentant på Aller Tryk.

Anders Munk:

LO hørte reaktionerne fra neden

Afstanden mellem top og bund i LO-fagbevægelsen kan af og til virke fortvivlende stor; det tror jeg, der kan fortælles mange gode og dårlige eksempler om, og derfor er det ekstremt vigtigt, at vi engang imellem får diskuteret, hvordan vi kan mindske denne afstand.

Det har vi igen fået en tydelig markering af i den seneste måneds tid, hvor trepartsforhandlingerne er blevet sat i gang, diskuteret og stoppet.

I denne situation har det tilmed været en øvelse at forholde sig til et regeringsprojekt, som for mange af os er fuldstændig uforståeligt og ikke mindst uforklarlig over for de medlemmer, som vi repræsenterer og har den daglige kontakt til.

Ser vi tilbage på forløbet, kan vi lidt i bagklogskabens klare lys, stort set kun finde fejl, men hvis vi på daværende tidspunkt havde haft en ordentlig kommunikation, kunne mange af disse fejl have været undgået, og efter min bedste overbevisning ville trepartsforhandlingerne være i gang nu.

Sådan gik det ikke, og medierne har over en kam brugt spalteplassen til at udråbe både fagbevægelse og i sær den »ikke-blå« del af regeringen til tabere, løftebrydere og diletanter i dette spil.

Det er klart, at når fokus rettes i en bestemt retning, vil det også være der opmærksomheden henledes, og de øvrige aktører kan holde frihjul, uden at nogen opdager det.

Har vi f. eks. hørt nogen særlig kritik af Dansk Arbejdsgiverforenings holdning til et forøget arbejdsudbud, som sandsynligvis har været deres ufravigelige krav i forhold til at forbedre konkurrenceevnen med lavere lønninger. Det er meget lidt vi har hørt, og måske vil de heller ikke formulere det sådan.

Eller hvor er de nærgående spørgsmål til De Radikales liberale holdning til alt, hvad der har med fagbevægelse at gøre?

Det er helt tydeligt, at strategien har været at udstille LO og regeringen som inkompetente og uvederhæftige.

Her mener jeg så, at historien viser det stik modsatte, i hvert tilfælde for LO's vedkommende.

Da det blev mere og mere klart for os i det midtjyske, hvad dagsordenen kom til at omhandle, satte vi os sammen og drøftede medlemmernes reaktioner og de var meget ens, nemlig:

Arbejdstidsforøgelse, ferie og fridagsinddragelse kan der ikke blive tale om, og i sær ikke så længe der er 160.000, som gerne vil i gang.

Samtlige 10 LO sektioner i Midtjylland enedes derfor om at anbefale LO-ledelsen at sige nej til netop disse punkter i kommissoriet.

Til gengæld er der adskillige andre rigtigt vigtige spørgsmål der kan tages fat på. *Det skal jeg vende tilbage til.*

Men vi besluttede i Region Midtjylland at invitere til en landsdækkende TR konference i Horsens, for 14 dage siden, for at afstemme med arbejdspladserne, om vi så nogenlunde ens på disse spørgsmål, og de af jer, der var med, kan forhåbentligt bekræfte, at signalet var klart og tydeligt: En forøgelse af arbejdsudbuddet kan ikke komme på tale, så længe vi har masser af arbejdsløse der gerne vil i gang, og så længe kommissoriet for forhandlingerne indeholder en del andre muligheder for at forbedre arbejdsmarkedet:

- Et forbedret arbejdsmiljø.
- Uddannelses- og praktikpladser
- Efteruddannelse
- Deltid til fuldtid
- Værn mod social dumping

Bare for at nævne nogle af de tiltag, som lige pludselig er røget ud af spil

Endelig blev vi i Horsens enige om at tage yderligere en snak: Den vi tager i dag. Om hvad vi så gør for at bringe regeringen på rette spor igen og sørge for sammen med arbejdsmarkedets parter at genrejse de politiske spørgsmål, der er så vigtige for vores fremtid.

Vi havde efterfølgende et møde med Harald Børsting den 6. juni, og her blev han blandt andet bedt om at lægge ekstra vægt på den kæmpebesparelse og resursetilførsel, det vil være, hvis et bedre arbejdsmiljø kunne holde folk i arbejde i stedet for at komme til skade og blive syge.

Desværre var svaret, at det er et af de spørgsmål, der er så svære at bevise, så det vil ikke blive afgørende.

Det synes vi er pokkers ærgerligt, da vi er ret sikre på, at det virkelig kan rykke og sammen med en del af de andre punkter, vil gøre det øgede udbud fuldstændigt unødvendigt.

Med mindre den reelle dagsorden er en øget konkurrenceevne på grund af et større pres på lønnen.

Og det er der en del der tyder på, selv om det måske er de færreste, der åbent vil indrømme det.

Men når Socialdemokraternes finansordfører, John Dyrby, melder ud, at det rent teoretisk kan få den konsekvens, så tyder det på, at han, og mange med ham, ikke kan forbinde teori og praksis, og måske slet ikke kender praksis.

Det er jo ikke højere videnskab, at øget arbejdsudbud skaber et nedadgående pres på lønnen. Lige såvel som det faktum at lavere overførselsindkomster trækker lønnen ned.

Der kan sandsynligvis laves mange lange analyser af, hvad der har medført den udvikling vi har været vidner til de seneste uger, men det, der er vigtigst lige nu, sådan som vi ser det i Midtjylland, er, at man kommer op af hullet igen, ikke mindst forbund og regering.

I stedet for at blive handlingslammet, så må vi have parterne til bordet, så de kan forhandle de øvrige punkter i kommissoriet på plads, og her er jo masser af muligheder, for at nå et stykke ad vejen mod de mål, som de fleste tilsyneladende er enige om skal nås.

Vi har alle en interesse i at komme videre i en fart, og vi har alle et medansvar for at det lykkes. Reaktionerne og resultatet af det makværk, vi lige har set, må også være

en øjenåbner for regering og forbundsledelser, så udgangspunktet må være kommunikation, åbenhed og dialog. Så kan det kun gå galt, hvis arbejdsgiverne åbent blokerer, og det vil unægtelig give os et andet udgangspunkt for vores måde at agere på.

Jeg tror at der nu ligger et enormt pres på regeringen for ikke at blive rent til grin over for vælgerne.

Og jeg håber at det vil medføre at trepartsforhandlingerne kommer i gang, men under alle omstændigheder mener jeg, at vi skal bruge denne situation til at holde et vågent øje med udviklingen og være klar til med kort varsel igen at samles med vores tillidsrepræsentanter og diskutere de næste udspil, som også kan handle om skattereformen. For de kommer, det kan vi godt regne med.

Og så må *nogen* fortælle Henrik Sass og Bjarne Corydon, at den der med at vi (LO) har blokeret for trepartsforhandlingerne - og derfor må finde os i samt tage ansvaret for forringet velfærd - det vil vi ikke høre på. Den kan de adressere til DA og De Radikale.

Anders Munk er formand for LO Århus

Jørgen Juul Rasmussen:

Fagbevægelsens situation efter trepartens nedbrud

Tak for invitation – til at tale på dette faglige møde. Spørgsmålet: »Fagbevægelsens situation efter trepartens nedbrud?«, det er et godt og åben spørgsmål. For at nå frem til mit bud, vil jeg se lidt tilbage på forløbet frem til sammenbruddet sidste freddag.

Men når jeg skal vurdere fagbevægelsens situation efter trepart forhandlingernes sammenbrud er jeg meget glad for at kunne starte med at konstatere: At fagbevægelsens situation IKKE er at den er i strid med medlemmerne!

Det er faktisk rigtigt godt at konstatere, at fagbevægelsen i den grad er i live, efter en række aktiviteter, protester og udtalelser fra en lang række arbejdspladser nåede frem til fagbevægelsens top – mig selv inklusiv.

Desværre synes det endnu ikke at være sivet ind hos regeringens top!

Men må jeg minde regeringen om, hvad den selv skrev i regeringsgrundlaget: S-R-SF-regeringen har ikke de eneste løsninger på alle Danmarks udfordringer. Og: den vil lytte, før den handler.

Men når det er sagt, så skal det også siges at vi med treparts forhandlingernes sammenbrud, står med nogle store udfordringer, bl.a. fordi den lange række af faglige problemer, der blev en del af kommissoriet, stadig er der og er uløste, og det er problemer der kræver politisk handling.

Riser i lakken eller buler i en bil, betyder jo ikke at den ikke kan køre. Men det er mit udgangspunkt, at det, som regeringen aflyste, var treparts forhandlingerne – ikke den danske model.

Den danske model har det svært med de mange forringelser i dagpengesystemet, men jeg kan ikke forstille mig at regeringen – med S-SF og de radikale – ikke vil tale med arbejdsmarkedets parter om arbejdsmarkedspolitik, både når det gælder uddannelse, social dumping og den aktive arbejdsmarkedspolitik.

Hvis vi lige tager et hurtigt tilbageblik til regeringsgrundlaget, som taler om en trepartsaftale, der øger arbejdsudbuddet svarende til ca. 20.000 personer frem mod

2020. Det giver 4 mia. kroner, som er reserveret til arbejdsmarkeds- og uddannelsesinitiativer i bred forstand.

Men det er vigtigt at huske, at samme regeringsgrundlag også taler om:

- Uddannelses og kompetence løft – herunder 95 %-målsætningen.
- Vækst – herunder grøn vækst.
- Aktiv arbejdsmarkedspolitik – herunder roller og opgaver for henholdsvis akasser og jobcentre.
- Arbejde på danske vilkår – altså imod social dumping.

Efter et alt for langt forløb – hvor man bl.a. i pressen kunne læse: »FAGBOSSER forhandler i det skjulte om dine fridage« og med uro i baglandet – hvad sker der?

Den 24. maj når vi frem til et kommissorium, som indeholder en række gode punkter:

- Uddannelse – både uddannelses- og kompetenceløft for voksne – men også en hel ungepakke med fokus på praktikpladsproblemet.
- Styrkelse af den danske model.
- Arbejde i Danmark på danske vilkår – altså vi tager for alvor fat på social dumping og kædeansvar.
- En mere effektiv og målrettet beskæftigelsesindsats.
- Arbejdsmiljø og nedslidning

... bare for at nævne få af de gode ting, vi også skulle have forhandlet om, men som regeringen nu har aflyst.

Kommissoriet indeholdt også det, som regeringen ønskede om det øgede arbejdsudbud – frem mod 2020:

Den forudsatte stigning i arbejdsudbuddet på netto 20.000 personer, der skulle tilvejebringes gennem øget arbejdstid.

Forskellige virkemidler til at øge arbejdstiden, der skulle vurderes som led i forhandlingerne, herunder:

- antallet af ferie og helligdage
- normalarbejdstiden
- mere fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse
- flere på fuld tid frem for på deltid
- og - tilføjet i anden runde - mindre syge fravær
- og så var det et »mv«: med videre.

Altså flere værktøjer end ferie og helligdage, der var andre muligheder, endda »med videre«.

Som I ved bredte der sig nu en modstand på arbejdspladserne, i klubber, afdelinger og i forskellige forbund.

Det var begrundet i at danske lønmodtagere har leveret:

- Efterlønsindgrebet.
- Forringelser af dagpengesystemet.
- Overenskomstresultater, der har været med til at styrke den danske konkurrenceevne, svarende til 17.000 arbejdspladser ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Og så er der timingen. Det giver ingen mening, at ville øge arbejdsudbuddet med 20.000 personer i en situation med 160.000 arbejdsløse.

Det blev faktisk også diskuteret i LO's daglige ledelse.

Blik og rør, FOA, TL og DEF kom med en udtalelse den 24. maj (samme dag som kommissoriet), sagde ja til trepartsforhandlinger – men nej til øget arbejdstid.

Det kulminerede så med hovedbestyrelsen i Dansk Metals nej til at afgive ferie- og helligdage som en del af løsningen.

Det får – synes jeg – Bjarne Croydon til i en uovervejede panikhandling helt at aflyse trepartsforhandlingerne. Mens DA's ultimatummer åbenbart ikke havde nogen effekt

Her stå vi så! Hvad nu?

Vi har aftalt med hinanden i LO's ledelse, at vi må diskutere en fremtidig strategi. Jeg mener, at det skal være en NY strategi.

Mit udgangspunkt er, at problemerne fortsat er de samme – både for fagbevægelsen, men også for regeringen. Derfor må vi også finde fælles løsninger

Mine bud i overskrifter er;

- Der er brug for et uddannelses- og kompetenceløft – ikke mindst er der brug for en hurtig løsning på praktikpladsproblemet. Det kan ikke vente.
- Vi har brug for en grøn vækst-strategi – og i mit hoved er det sådan, at når vi får arbejdsløse i beskæftigelse, betaler de skat og skal ikke have dagpenge – ved en vækststrategi kunne vi godt nå 4 mia.
- Vi har brug for en ny aktiv arbejdsmarkedspolitik, der fokuserer på at få arbejdsløse i rigtige job og en politik, der fokuserer på opkvalificering i stedet for kontrol og meningsløs aktivering.
- Vi har i den grad brug for at arbejde i Danmark sker på danske vilkår – altså har vi politisk brug for en lovgivning om kædeansvar.

Listen er meget længere.

Men med trepartens sammenbrud – hvordan når vi så frem til det som fagbevægelse?

Jeg sagde tidligere, at regeringen har aflyst trepartsforhandlingerne – men ikke den danske model. Derfor må vi holde presset på regeringen – som I husker både S og SF er med i.

Der skal findes løsninger på arbejdsmarkedets problemer. Kan det ikke ske i en stor løsning – så må vi tage det punkt for punkt.

Jeg vil også opfordre regeringen til at revurdere dens stædige fastholden af regeringsgrundlaget på spørgsmålet om øget arbejdsudbud på 20.000 frem mod 2020.

Økonomi er ingen videnskab. Når man sætter forudsætninger ind i regnestykkerne, så er det gætværk. Lyt til den lange række af økonomer, der stiller spørgsmålstejn ved behovet – der er ingen der med sikkerhed kan se frem til 2020!

Lyt til fagbevægelsen og dens medlemmer (og jeres vælgere), når de siger, at det er helt galt med timingen – når man vil øge arbejdstiden i en situation med høj ledighed. Der kan sagtens findes konjunkturafhængige værktøjer.

Det er fint at have en lang sigtet strategi frem mod 2020 – men regeringen må også fokusere på de problemer, vi har i dag i 2012.

Jeg er blevet spurgt af journalister, om vi så om et halvt år eller ét eller to år kan se på arbejdsudbuddet. Til det siger jeg: Det ikke er et spørgsmål om tid, men om behov – altså om der er mangel på arbejdskraft.

For udvider man arbejdsudbuddet i en situation med høj arbejdsløshed, øger man efter min opfattelse bare løntrykket, og det står ikke i min drejebog som forbundsformand.

Som afslutning vil jeg derfor sige, at fagbevægelsen nu må:

- Evaluere og lære af hele processen – frem til treparts forhandlingernes sammenbrud. (LYT!)
- Vi skal holde presset på regeringen for at finde løsninger
- Det gælder lokalt og centralt i forbund og LO
- Hvis regeringen ikke vil en samlet løsning – så må vi tage det punkt for punkt, fra minister til minister
- Holde fast i ja til forhandlinger – nej til fjernelse af helligdage og feriedage.
- Holde regeringen fast i, at vi skal finde løsninger på de problemer, regeringen selv beskriver i regeringsgrundlaget
 - Arbejde i Danmark på danske vilkår
 - Praktikpladsproblemet
 - Uddannelses- og kompetenceløft
 - Vækst

Vi har ikke brug for at grave grøfter dybere, vi har brug for sammenhold – for at nå fælles resultater. Så vil jeg i øvrigt lytte til debatten i dag – og fremover.

Jørgen Juul Rasmussen er formand for Dansk El-Forbund

UDBUDSØKONOMIENS FEJLTAGELSER - OG BUD PÅ ALTERNATIVER?

Økonom, cand. Scient. Adm.,
Henrik Herløv Lund.

1

INDHOLD AF OPLÆG

■ **DEL 1:
TREPARTSFORHANDLINGER OG
UDBUDSØKONOMIENS
FEJLTAGELSER.**

■ **DEL 2:
ET BUD PÅ ALTERNATIVER.**

2

PERSONLIG PRÆSENTATION:

- Navn: Henrik Herløv Lund.
- Uddannelse: Økonom - cand. scient. adm., RUC
- Job: Økonomi og administration i offentlig administration
- Baggrund for dette oplæg:
- Kendt fra tidl. "Alternativ Velfærdskommission"
- Regner mig til centrum venstre, men ikke tilknyttet - politiske partier eller bevægelser

4

Del 1

TREPARTS- FORHANDLINGER OG UDBUDS- ØKONOMIENS FEJLTAGELSER

7

Godt spørgsmål ved trepartsforhandlinger

- **Hvorfor skulle arbejdsudbuddet øges endnu mere gennem øget arbejdstid**
- **Når der i forvejen er over 170.000 ledige?**
- **Ville det ikke blot give endnu flere arbejdsløse?**

8

Trepartsforhandlinger om udbudsøkonomi

- **Trepartsforhandlinger handlede i høj grad om udbudsøkonomi**
- **Forhandlingerne skulle levere et øget arbejdsudbud på 20.000 personer gennem øget arbejdstid**
- **Ifølge finansministeriets regnemetoder svarende til en forbedring af de offentlige finanser med + 4 mia. kr.**

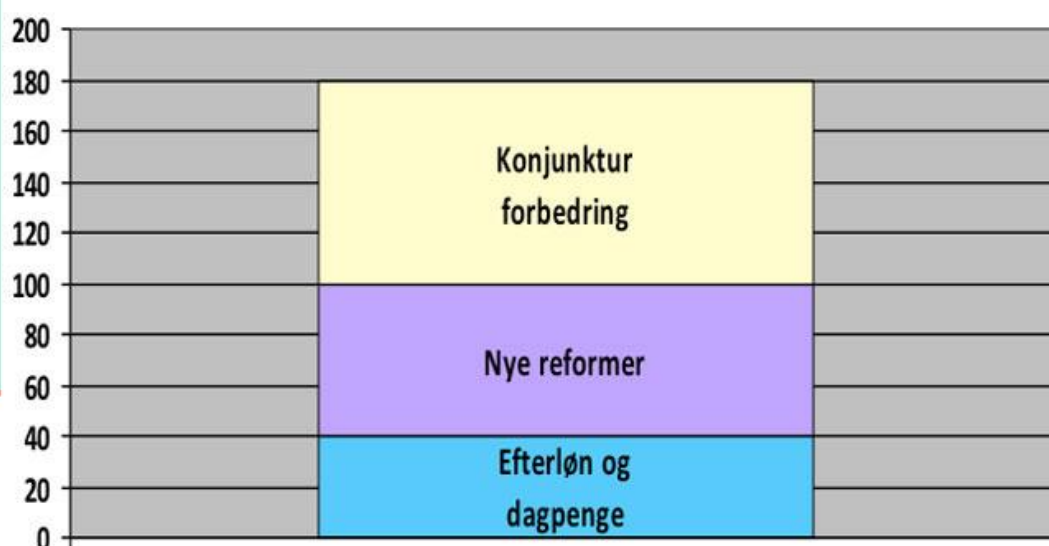
9

Udbudsøkonomisk teori grundlag for økonomisk politik

- Udbudsøkonomisk tankegang gennemsyrrer finansministeriet regnemetoder og regeringens økonomiske politik
- Regeringsgrundlag og 2020 plan:
"Reformer skal øge arbejdsudbuddet med 100.000 frem til 2020"

10

Beskæftigelsesløft primært gennem øget arbejdsudbud

Forventet beskæftigelsesløft 2020

11

Den grundlæggende antagelse

- Grundlæggende antagelse:
- Øget arbejdsudbud antages af sig selv
- automatisk at blive omsat i øget beskæftigelse

12

Grundlæggende fejl

- MEN: Der skal være en stigende efterspørgslen efter arbejdskraft, der skal være jobs
- hvis øget arbejdsudbud skal blive til øget beskæftigelse
- Ellers bliver øget udbud af arbejdskraft kun til øget ledighed¹³

Del II

BUD PÅ ALTERNATIV(ER)

15

Jobskabelse

- Tyrkertroen på at øget arbejdsudbud af sig selv fører til øget beskæftigelse er farlig
- Den fører til passivitet overfor arbejdsløsheden, ja til tiltag der blot øger ledigheden
- Omdrejningspunktet for at skabe beskæftigelse handler om at skabe flere jobs

16

Kickstart

- Regeringen har i samarbejde med Enhedslisten
- gennemført en kickstart med forbedring af beskæftigelse med godt 16.000 personer
- Det har dog højst forhindret stigende ledighed som følge af gældskrisen og rinder ud i øvrigt ud i 2013 ¹⁷

Så langt øjet rækker, ringe udsigt til vækst og jobskabelse

- Vækst og jobs kan komme udenlands fra, fra den danske økonomi eller regeringen kan skabe det
- Men pga. fortsat finans – og gældskrise ingen snarlig udsigt til eksportopsving
- Og pga fortsat boligkrise og ledighed heller ikke udsigt til mange flere jobs i den danske økonomi ¹⁸

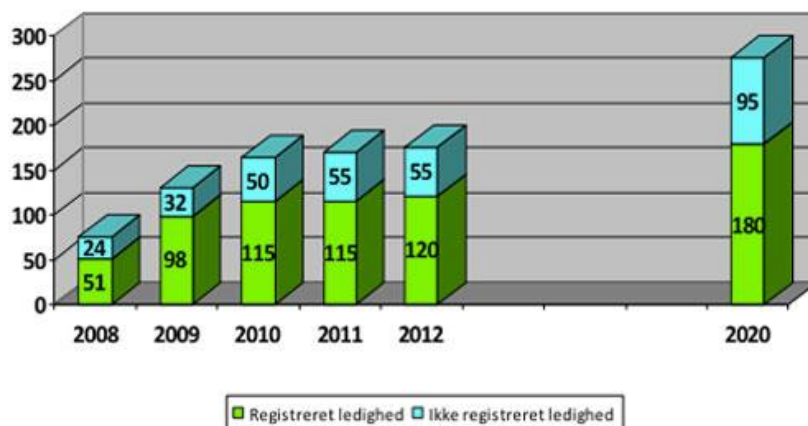
Regeringen: Stort jobløft uden jobskabelse i nær tilsvarende omfang

- Regeringen kunne skabe jobs
- Men vil primært føre stram finanspolitik og holde det offentlige forbrug i stram snor
- Og har indtil nu fremlagt meget få jobskabelsesinitiativer (fremrykning af afskrivninger)

19

Resultat: Øget arbejdsudbud vil uden jobskabelse blot føre til øge arbejdsløshed

- Sender man 100.000 flere ud at søge arbejde uden modsvarende jobskabelse får man blot mange flere ledige

20

Brug for en offensiv vækst - og jobskabelsespolitik

- Vanskeligt at se øget beskæftigelse komme fra den private sektor.
- Dvs. et løft i vækst og beskæftigelse kan primært
- kun komme fra øgede offentlige investeringer og forbrug

21

Forslag til øget beskæftigelse via offentligt forbrug og bedre velfærd

1. UDDANNELSE:

Opkvalificering af arbejdsløse, praktikpladsgaranti unge, "dobbelt løft", løft af folkeskole, tilbagerulning af besparelser

2. SUNDHEDSSEKTOR:

Flere penge til psykiatrien, reduktion af ventelister, bedre kræft og hjertebehandling samt forebyggelse, tilbagerulning af besparelser

3. ÆLDREPLEJE + DAGINSTITUTIONER:

Tilbagerulning af besparelser

**I ALT FORØGELSE AF OFFENTLIG BESKÆFTIGELSE
MED 35.000 TIL 45.000 PERSONER.**

UDGIFT 20 MIA. KR.

Men vækst og beskæftigelsespolitik skal finansieres

- En vækst og beskæftigelsespolitik vil nok være delvist selvfinansierende gennem lavere dagpengeudgifter og øgede skatteindtægter
- Men den kræver supplerende finansiering gennem øgede skatteindtægter
- Her har VKO's u – og underfinansierede skattelettelser frem til og med 2011 drænet statskassen for 40 – 45 mia. kr årligt, som primært er tilfaldet velhaverne

23

Offensiv skattepolitik med tilbagerulning af VKO s velhaverskattelettelser

Skatteændring	Provenu – mia. kr
1. Indførelse af 4 – 5 pct. mellemskat for indkomster over 500.000 kr samt skærpelse af loft over fradrag for pensionsindbetalinger	+ 5
2. Sanering af erhvervsstøtte og erhvervsskattefritagelser ,skærpelse af nordsøbeskatning	+ 10
3. Øgede afgifter (transport, miljø, energi)	+5
4. Renteafdrag reduceres fra 25 til 15 pct. for store indkomster og til 21 pct. for normalindkomster (gradvist) - endelig fuld effekt:	+4
5. Ejendomsværdiskat tilbageføres (gradvist) til før skattestoppet – endelig fuld effekt:	+5
6. Fremrykning af pensionsbeskatning fra ved udbetaling til ved indbetaling	?
I ALT ØGET PROVENU – kort sigt(1+2+3)	20
I alt øget provenu – langt sigt (inkl. 4+5):	29 ⁹⁷

Sådan skaffes mere arbejdskraft – når konjunkturerne en dag vender

Indsatsområde	Effekt i fuldtidspersoner
1. Mere fleksible tilbagetrækningsordninger, bedre fastholdelse (seniorordninger)	20.000
2. Mulighed for højere arbejdstid for deltidsansatte	20.000
3. Reduceret udstødning gennem bedre arbejds miljø og genoptræning; stærket integration; øget rekruttering af arbejdskraft udefra	20.000
I ALT	60.000